

## НЕОБХІДНІСТЬ РОЗВИТКУ МЕТОДОЛОГІЇ ЕКОЛОГІЧНОГО АУДИТУ РЕКРЕАЦІЙНИХ ЗОН В СУЧАСНИХ УМОВАХ

*Зайченко О. М. аспірант*

*Харківська національна академія міського господарства, м. Харків*

У період ринкових перетворень особливо актуальні проблеми сталого економіко-екологічного розвитку для багатьох територій України, де гостро стоять глибоко назрілі проблеми охорони навколишнього середовища.

Для їх успішного практичного вирішення необхідно розширення і збагачення механізмів економічного природокористування на основі розробки та впровадження його нових елементів та інструментарію, зокрема, природоохоронного регулювання, таких як екологічний аудит.

Закон України «Про екологічний аудит» був прийнятий 24.06.2004 р. Відповідно до закону, екологічний аудит - документально оформлений системний незалежний процес оцінювання об'єкта екологічного аудиту, який включає збір і об'єктивне оцінювання доказів аудиту для встановлення відповідності певних видів господарської діяльності вимогам законодавства України про охорону навколишнього середовища та іншим критеріям.

До об'єктів екологічного аудиту відносять: підприємства, організації, їх філії та установи; системи управління навколишнім природним середовищем (НПС); інші об'єкти, передбачені законом.

Необхідність наукового обґрунтування методології і практики застосування екологічного аудиту територіальних комплексів з метою оздоровлення навколишнього середовища для підвищення якості життя населення зумовили актуальність цієї проблематики.

Наявність безлічі різнопланових і різномасштабних об'єктів аудитування вимагає специфіки опрацювання його методологічних і методичних прийомів. На сьогоднішній день процедура екологічного аудиту напрацьована лише для промислових підприємств. Для систем управління навколишнім середовищем розроблений стандарт ДСТУ ISO 19011: 2003 "Посібник з екологічного аудиту систем управління навколишнім середовищем" («Guidelines for quality and / or environmental management systems auditing»). Що стосується таких об'єктів, як території, зокрема, рекреаційні зони (РЗ), то методологічної бази екологічного аудиту для них ще не розроблено.

Рекреаційне законодавство сьогодні знаходиться в стані розвитку і представлено безліччю нормативних актів. Все це робиться з метою забезпечення ефективного та раціонального використання курортних, лікувально-оздоровчих та рекреаційних зон. До них чинним екологічним законодавством відносяться природні території, що повинні перебувати під особливою охороною і на яких встановлюється спеціальний режим здійснення господарської та будь-якої іншої діяльності. Землі рекреаційного призначення - одна з дев'яти категорій, що належать до складу земель України, закріпленому Земельним кодексом. Однак поняття рекреаційних зон не тотожне поняттю земель рекреаційного призначення, що пов'язано з особливостями освіти територій рекреації і на інших видах земель.

Особливістю рекреаційних зон як об'єкта екологічного аудиту є те, що господарська та рекреаційна діяльність на цих територіях має свої, специфічні екологічні аспекти, властиві тільки даному типу територій. Збір інформації про екологічні аспекти об'єкту екологічного аудиту – одне із завдань ЕА. У процесі виявленні екологічних аспектів потрібно розглядати рекреаційну зону з позицій системного підходу, тому що вона є територіальною геоекологічною системою з безліччю внутрішніх взаємозв'язків та зв'язків із зовнішнім середовищем.

Метою дослідження є розвиток теоретичних та науково-методологічних підходів до екологічного аудиту рекреаційних зон і розробка рекомендацій щодо процедури екологічного аудиту.

Для досягнення цієї мети необхідно вирішити наступні завдання: класифікація рекреаційних зон для зручності процедури екологічного аудиту; ідентифікація екологічних аспектів різних рекреаційних зон на основі встановлення зв'язків між сторонами, що беруть участь в процесі рекреаційного природокористування, продуктів і послуг як результату господарської діяльності на цих територіях; визначення значущих екологічних аспектів для рекреаційних зон різних типів; визначення рекреаційного навантаження на рекреаційних зонах для оцінки екологічного стану та економічної оцінки рекреаційного потенціалу території; апробація процедури на вибраних рекреаційних зонах.